

Budgetskitse for 2022-2025

Denne budgetskitse er indgået mellem Socialdemokratiet, Venstre, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten.

Budgetskitsen 2022-25 bygger på de mål om økonomisk, social, og miljømæssig bæredygtighed samt FN's verdensmål, som er grundlaget for budgetaftalen 2021. Desuden er den overordnede plan- og udviklingsstrategi og strategiske emner for udviklingen af Norddjurs Kommune indbygget i aftalen.

Det værdimæssige fundament er Vores Norddjurs, som er vores organisations- og ledelseskodeks. Det er udarbejdet af medarbejdere og ledere i fællesskab og godkendt politisk i 2020. Vores Norddjurs skaber fælles sprog og ståsted i kraft af de fire værdier: tillid, ordentlighed, udvikling og fællesskab. I et konstruktivt samspil med kommunalbestyrelsen danner værdierne grundlag for kommunens møde med borgeren, og at vi lykkes med kerneopgaven overfor borgerne.

Budgetskitsen afspejler også, at vi nu har en genåbning af samfundet efter Covid-19, og der arbejdes på mange områder i organisationen med at videreføre de gode erfaringer, som der er gjort sig under Covid-19 til fremtidens opgaveløsning.

Med budgetaftalerne fra 2019 og frem er der skabt et solidt grundlag for Norddjurs Kommunes økonomi, hvilket også afspejles i regnskaberne for 2019 og 2020. Dette bidrager væsentligt til et positivt økonomisk råderum de kommende år.

Der er i budgetaftalerne for 2020 og 2021 politisk igangsat en række investeringer og velfærdsmæssige forbedringer for at bidrage til udviklingen i Norddjurs Kommune. Selvom Norddjurs Kommune fortsat oplever en faldende befolkning samlet set, ses der samtidig en begyndende vækst i dele af kommunen. Faldet i befolkningen er således aftaget. Især Auning har i de seneste år vækstet i salg af grunde og nybyggeri og med en forventet begyndende stigning i antal borgere i denne del af kommunen.

Partierne er opmærksomme på den store aktivitet og det høje prisniveau, der er i byggesektoren i øjeblikket grundet Covid-19, og den situation at det er svært at få byggematerialer. Partierne er på den baggrund enige om at prioritere at få mest muligt for pengene og har derfor lavet en anlægsprioritering, der forskyder nogle af de større byggeprojekter til efterfølgende år og opprioriterer projekter, som eksempel IT, og investeringer i outdoor og naturarealer i 2022.

Partierne bag denne budgetskitse er enige om at overholde den økonomiske politik og dermed også de overordnede rammer om strukturel balance. Det sikrer, at der er et politisk råderum i 2023-2025 for en ny kommunalbestyrelse.

Økonomisk bæredygtighed

Økonomisk bæredygtighed betyder, at kommunens økonomi er i strukturel balance, og at de centrale økonomiske målsætninger overholdes.

Disse målsætninger er:

- Udfyldelse og anvendelse af servicerammen
- Anlægsudgifter på 100 mio. kr. årligt
- Nedbringelse af gæld på minimum 10 mio. kr. årligt
- En gennemsnitlig kassebeholdning på mindst 175 mio. kr.

Grundlaget for denne aftale er derfor:

- Det økonomiske råderum er 58 mio. kr. i 2022, 54 mio. kr. i 2023, 56 mio. kr. i 2024 og 18 mio. kr. i 2025.
- Anlægsrammen på udgifter er 149 mio. kr. i 2022, hvilket er en forøgelse på 34 mio. kr. i forhold til budgetaftale 2021.
- Serviceudgifterne er øget med 26 mio. kr. i 2022. Der er i udgangspunktet mulighed for en servicerammeudvidelse på 10 mio. kr., hvilket betyder, at det skal aftales med KL, at serviceudgifterne forøges med yderligere 16 mio. kr. Dette er en væsentlig usikkerhed i budgetskiten.
- Med budgetskiten er der i 2022-2025 strukturel balance i hvert år, hvis det ekstraordinære afdrag på kommunens ordinære lån og feriemidler i 2022 ikke medtages.
- Set over budgetperioden 2022-2025 er målsætningen om anlægsudgifter på minimum 100 mio. kr. om året overholdt. Isoleret set er målsætningen om anlægsinvesteringer i 2025 ikke overholdt, da udgifterne kun udgør 60 mio. kr. Der er dog i denne aftale afsat investeringer i 2022 og 2023 til imødegåelse af dette fald i investeringerne.

Af de konkrete bidrag til en bæredygtig økonomi i Norddjurs Kommune er der i budgetskiten indarbejdet følgende:

Effektiviseringer

Fra budget 2021 blev der indarbejdet fuld løn- og prisfremskrivning på alle områder gældende fra 2021 og alle overslagsårene. Det følger af KL-aftalen, at der fortsat skal effektiviseres, og der er indarbejdet effektiviseringer på 9,8 mio. kr. i 2022 og fremover, svarende til en årlig effektiviseringsprocent på 0,55% i 2022 og frem. I KL-aftalen fremgår, at der skal samarbejdes om en velfærdsrioritering med fokus på innovation på velfærdsområderne, frigørelse af ressourcer gennem effektiv drift og et flerårigt sigte i budgetsamarbejdet. KL og regeringen er enige om, at velfærdsrioriteringen udgør 0,4 mia. kr. i 2022. Derudover er der i KL-aftalen aftalt en reduktion af brug af eksterne konsulenter på 0,2 mia. kr. Der frigøres derved i alt 0,6 mia. kr. i kommunerne. Norddjurs Kommunes andel af dette er 4,2 mio.

Effektiviseringsprocenten for 2023 og fremefter aftales i forbindelse med vedtagelsen af budgetproceduren for det konkrete budgetår. Der er i den forbindelse enighed om, at udmøntningen af effektiviseringsbidraget følges i de respektive fagudvalg, herunder at udmøntningen sker med færrest mulige konsekvenser for borgerne.

Effektiviseringen skal i øvrigt ses i sammenhæng med, at der sker tilførsel af øgede bevillinger på velfærdsområderne.

Det løbende fokus på decentralt at effektivisere samarbejdsformer, ledelse og tilvejebringelse af service til borgerne, vil sammen med erfaringer fra Covid-19 kunne bidrage til effektivisering af driften med færrest mulige konsekvenser for borgerne.

Reservepulje til anlæg

Der er i overensstemmelse med den økonomiske politik afsat en reservepulje på 15 mio. kr. til anlægsudgifter og 10 mio. kr. til anlægsindtægter til imødegåelse af overførte anlægsprojekter fra foregående år.

Ekstraordinært afdrag på gæld

I de foregående 2 år er der ekstraordinært afdraget 75 mio. kr. på kommunens gæld, hvilket har frigivet 17,3 mio. kr. årligt til forbedring af drifts- og anlægsudgifter.

I denne budgetskitse for 2022 afdrages der ekstraordinært 61,6 mio. kr. (33,6 mio. kr. på de ordinære lån og 28 mio. kr. på feriemidlerne). Derved øges det økonomiske råderum i 2023-2025 med ca. 10 mio. kr. årligt. Hermed muliggøres ekstra investeringer i 2023-25 og samtidig styrkes den strukturelle balance.

- Det ekstraordinære afdrag vil formelt påvirke den strukturelle balance og vil samtidig udløse en isoleret nedgang i den gennemsnitlige kassebeholdning.
- Denne budgetskitse indeholder en beregnet gennemsnitlig kassebeholdning, der ligger over minimumsmålsætningen på 175 mio. kr. i alle år. Den nye kommunalbestyrelse har derfor et politisk råderum til yderligere nedbringelse af gælden og/eller forøgelse af investeringer/anlæg i de kommende år. Desuden er forligspartierne opmærksomme på, at der kan være kommende investeringer, hvor Norddjurs Kommunes bidrag også kan være kommunegarantier, der skal deponeres. Størrelsen af kassebeholdningen er forbundet med en stigende usikkerhed i overslagsårene og det er derfor vigtigt, at kassebeholdningen ikke er det primære styringsparameter.

Lånoptagelse

Udgangspunktet er som i 2021, at der ikke optages lån.

Befolkningsudviklingen

I budgetskitzen er der indarbejdet den aktuelle befolkningsprognose, der viser en nedgang på 181 personer i befolkningstallet fra 1. januar 2021 til 1. januar 2022, svarende til en nedgang på 0,5%. Aldersgruppen af 0-65-årige falder med 329 personer, mens aldersgruppen 65+ stiger med 148 personer. Norddjurs Kommune har siden 2018 haft et faldende befolkningstal. Dette betyder økonomisk, at Norddjurs Kommune modtager ekstra 97 mio. kr. i 2022 fra kriteriet for faldende befolkningstal og, såfremt udviklingen fortsætter, 95 mio. kr. i 2023, 91 mio. kr. i 2024 og 88 mio. kr. i 2025. Der er en betydelig usikkerhed omkring beløbene i overslagsårene, da beløbet også afhænger af udviklingen i befolkningstallet i landets øvrige kommuner.

En mere positiv udvikling i befolkningstallet i 2023 og årene derefter vil kunne påvirke dette beløb i nedadgående retning. Samtidig vil en stabilisering eller vækst i befolkningstallet medføre øgede skatteindtægter og ordinært bloktilskud. De ekstra midler fra kriteriet for faldende befolkningstal anvendes derfor til tilpasning og investering.

Der er udarbejdet en følsomhedsanalyse til det tekniske budget, der ud fra et flerårigt perspektiv beskriver kommunens potentielle sårbarhed på økonomi. Den viser blandt andet, at det er vigtigt at forholde sig til budgetlægningen i et flerårigt perspektiv, idet der på nuværende tidspunkt kan konstateres nogle udfordringer i overslagsårene.

Der er i den faktiske udvikling i befolkningstallet i 2021 afgørende tegn på, at befolkningstallet er stabiliseret, og at der er potentiale for et overskud af tilflyttere. Dette vil forøge bloktilskud og skatteindtægter, der delvist erstatter beløbet for fald i befolkningstallet og samtidig vil medføre øgede udgifter til drift af f.eks. dagtilbud og øgede investeringer i dagtilbud og skoler.

Pulje til anvendelse af overførsler på driften

Forud for budget 2022 er den økonomiske politik blevet revideret blandt andet for at øge aftaleholderens mulighed for brug af overførsler. I budgetskitzen er der afsat en pulje på 2 mio. kr., der åbner op for, at aftaleenhederne kan anvende en del af deres overførsler fra tidligere år uden forudgående clearing. Det er naturligvis fortsat muligt at anvende yderligere overførsler fra tidligere år, hvis der sker clearing med andre aftaleenheder, således at servicerammen ikke overskrides samlet set.

Særligt vanskeligt stillede kommuner og ansøgning om skatnedsættelse

Norddjurs Kommune har ansøgt puljen til særligt vanskeligt stillede kommuner. Såfremt der opnås tilskud udmøntes beløbet primært til en forhøjelse af anlægsprogrammet for 2022.

Der er ansøgt om skattenedsættelse på 0,2 procentpoint. Partierne fastlægger skatteprocenten i forbindelse med budgetforhandlingerne efter høringsperioden.

Social bæredygtighed

Social bæredygtighed kræver fortsatte driftsudvidelser på velfærdsområderne. Det sker med denne budgetskitse i lighed med budgetaftalen for 2021. Der vil dog fortsat være et efterslæb på de store velfærdsområder.

Partierne er enige om, at der med social bæredygtighed fortsat er brug for investeringer i initiativer på flere områder, beskrevet nedenfor. Social bæredygtighed indebærer også sundhedsmæssig bæredygtighed.

Investeringer i børn og unge

Partierne er enige om, at det er vigtigt at understøtte initiativer, som kan være med til at øge unges interesse for uddannelse, at målsætningen om flere ungeuddannelser realiseres samt at unge uddannes, hvor der efterspørges arbejdskraft. Desuden er det vigtigt at have en vifte af attraktive børne- og ungdomsmiljøer, der er en del af en forebyggende indsats for børn og unge.

Partierne er enige om, at der afsættes 1,1 mio. kr. årligt til at sikre UngNorddjurs et fortsat højt aktivitetsniveau, herunder 0,283 mio. kr. til juniorklubbernes afvikling af ventelister. Derudover afsættes der 0,150 mio. kr. årligt til Hall 22 med sit indendørs skatermiljø for unge sikres.

Samtidig er der indarbejdet en indtægt på 0,2 mio. kr. fra en stigning i taksten for betaling af juniorklubber.

Der er enighed om, at erfaringer fra fritidsjob på dele af velfærdsområdet også anvendes på kommunens øvrige serviceområder. Der afsættes 0,250 mio. kr. til formålet.

Dagtilbud

I budgetskitzen fortsættes indfasning af minimusnormeringer.

Antallet af børn, der forventes indskrevet i dagtilbud i 2022 afviger positivt fra befolkningsprognosen, hvilket betyder, at der med budgetskitzen finansieres flere pladser i 2022 med 4 mio. I 2023-25 vil dette blive reguleret via mængdereguleringen. Partierne ønsker til budgetlægning for budget 2023 -2026 en nærmere belysning af antallet af børn i dagtilbud, der forelægges senest i juni.

I budgetskitzen er der på dagtilbud indarbejdet følgende nybyggeri og reovering:

- Nybygning af Skovbørnehaven på i alt 13 mio. kr. i perioden 2022-2024.
- Renovering af børnehaven Landsbyen for i alt 3,250 mio. kr. i 2022 og 2023, samt 3,2 mio. kr. til udbedring af ventilation i Børnehaven Landsbyen i 2022.
- Renovering af børnehaven Regnbuen for 2,6 mio. kr. i 2022 og 2023.

Der afsættes desuden årligt 2 mio. kr. på anlæg til indvendig reovering og vedligeholdelse af dagtilbud, skoler og øvrige børne- og ungdomsinstitutioner i perioden 2022-2024.

På baggrund af, at der er få tilmeldte børn til børnehaven Solstrålen behandles forslag i børne- og ungdomsudvalget, økonomiudvalget og kommunalbestyrelsen om lukning af børnehaven. Kommunalbestyrelsen forventes at træffe beslutning i sagen den 14. september 2021. Såfremt dette besluttet, vil der kunne indarbejdes en besparelse på 0,300 mio. kr. i 2022 og efterfølgende år.

Partierne ønsker bl.a på baggrund af erfaringer fra daginstitutionen i Fjellerup at afdække behov og muligheder for at indføre madordning i daginstitutionerne, herunder med en udvidelse af de eksisterende køkkener, der er indrettet som modtagekøkkener.

Partierne er enige om at fortsætte PAU-forløb med henblik på en fortsættelse af Merit-forløb målrettet allerede ansatte. Endvidere er der også fokus på i de kommende års budgetlægning at styrke rekrutteringsgrundlaget på velfærdsområderne bl.a. ved om muligt at anvende almindelig PAU-forløb. Der afsættes 0,148 mio. kr. i 2022, 1,6 mio. kr. i 2023 og 0,750 mio. kr. årligt i 2024 og 2025.

Folkeskolen i Norddjurs

Folkeskolen i Norddjurs Kommune kræver økonomisk stabilitet og et kvalitetsløft. Partierne er enige om at arbejde for dette og herunder gradvist at hæve kvaliteten bl.a. ved at gennemføre en prioriteret gennemførelse af forslag fra "Vores Folkeskole - en kvalitetsstandard". Den nærmere prioritering behandles i børne- og ungdomsudvalget, når basisfinansiering af folkeskolens almene del og specialundervisning er sikret.

Partierne er enige om at afsætte 5 mio. kr. i hvert af årene til almen folkeskole samt at afsætte 5 mio. kr. i 2022 og herefter 3,7 mio. kr. i overslagsårene til specialundervisningsområdet. I forhold til det samlede løft på 10 mio. kr. i 2022 og 8,7 mio. kr. i hvert af overslagsårene finansieres 2 mio. kr. årligt fra mindreudgifter til forebyggende foranstaltninger til børn.

Der arbejdes på, at et gradvist løft af folkeskolen muliggør en effekt på specialundervisning.

Desuden er der afsat yderligere 0,1 mio. kr. årligt til et lejrskoleophold på Anholt for elever i overbygningen, således at der samlet i budgettet er afsat 0,2 mio. kr. årligt.

I aftalen er der indarbejdet følgende anlæg vedrørende folkeskolen:

For at sikre nødvendig opgradering af IT-programmer i folkeskolen eller andre relevante investeringer i skolernes arbejde med IT-baseret undervisning afsættes årligt 1 mio. kr. i 2022-2025.

Desuden er der afsat midler på anlæg til Glesborg Skole. For at imødekomme søgningen til Glesborg Skole afsættes i alt 5 mio. kr. i 2022 og 2023 til bygning af to ekstra klasseværelser samt reovering af et klasseværelse. Samtidig er der til samling af Djurslandsskolens afdelinger afsat 2,125 mio. kr. i hvert af årene 2022 og 2023.

Samtidig er der på anlæg afsat en pulje på 2 mio. kr. årligt i 2022 og 2023 til forbedring af indeklime og indvendig vedligeholdelse i dagtilbud og skoler.

Bedre velfærd til ældre og borgere med handicap

På det specialiserede socialområde ses der stigende udgifter i Norddjurs Kommune, dog mere moderate stigninger end i resten af landet. Der er samtidigt et mærkbart behov i lighed med budget 2021 for at fjerne dele af tidligere økonomisk nødvendige besparelser.

Partierne er på den baggrund enige om at afsætte en pulje på 3,5 mio. kr. årligt f.eks. til et fagligt løft, rekruttering og fastholdelse, understøttelse af normeringen på socialområdet og ledsagelse af borgere med handicap.

Ældreområdet har i lighed med budget 2021 også behov for en fortsat reduktion af de tidligere besparelser, hvorfor der tilføres 3,5 mio. kr. årligt i en pulje til f.eks. øget rengøring i plejecentre. Partierne er samtidig enige om at afsætte en pulje på 1 mio. kr. årligt i 2022 og 2023 til fremme af sundhed. I denne pulje skal der sikres indsatser mod depression og angst som et led i sundhedsindsatser hos de mest sårbare borgere. Der prioriteres en forebyggende og rehabiliterende indsats på ca. 0,1-0,15 mio. kr.:

- “lær at takle angst og depression -15- 25 årlige”
- “lær at takle angst og depression alle “

I aftalen er indarbejdet følgende anlæg vedrørende ældre og borgere med handicap:

Ny ældrebolighandlingsplan 1. etape - herunder senhjerneske- og demenscenter. Aftalepartierne er enige om, at der afsættes 32 mio. kr. til etablering af en ny ældrebolighandlingsplan. Desuden afsættes i 2025 et mindre beløb til fortsættelse af planens 2. etape.

Samtidig afsættes 1 mio. kr. i 2022 og 0,5 mio. kr. i 2023 til renovering af de fysiske rammer i AUC, Sønderport i Grenaa.

I det tekniske budget er der allerede på det specialiserede socialområde indarbejdet en budgetudvidelse på 2,5 mio. kr. årligt til stigende udgifter til blandt andet særligt dyre enkeltsager.

Øvrige emner inden for social bæredygtighed

Norddjurs Kommune i udvikling kræver aktiv inddragelse af borgere, og samarbejde mellem kommune, landsbysamfund og investorer. Det er derfor afgørende, at der skabes en ny og aktiv landsbypolitik, hvor der er fokus på samskabelse og samarbejde mellem frivillige kræfter i foreninger, landsbyer og landsbyklynger, fonde og kommunens forvaltninger. Der tilføres samtidig 0,6 mio. kr. til medarbejderressourcer til at sikre en nødvendig og forstærket indsats omkring landsbyudvikling, samskabelse og samarbejde, relationen til civilsamfund samt understøttelse af frivillige, fondsansøgninger mv. Bevillingen placeres som udgangspunkt i Kultur og fritid og med et bredt virke for øje med et tværgående perspektiv til beslægtede faglige områder.

Der er i budgetskitzen afsat 3,3 mio. kr. til anlæg til realisering af projektet ”Folkets fabrik i Mosebruget i Stenvad” i perioden 2022-2024, i et samarbejde med Realdania og MIN landsbyklynge.

Til mødestedsprojektet i Stenvad er der afsat 0,3 mio. kr. årligt til fremtidig drift af Folkets Fabrik, Stenvad Mosebrug.

Aftalepartierne er samtidig enige om at afsætte 2 mio. kr. i anlægstilskud til udvikling af ”Det Maritime Hus i Bønnerup” i 2023, hvor Realdania også er bidragsyder.

Aftalepartierne er enige om, at den strategiske pulje på økonomiudvalget forhøjes, således at den omfatter midler til medfinansiering af fondsstøttede projekter, og langsigtede strategiske opkøb af naturarealer og bygninger. Med denne forhøjelse og samling af mindre puljer sikres en understøttelse af de seneste års udvikling med fondsstøtte til større projekter. Puljen udgør 5 mio. kr. årligt. Midlerne er afsat med henblik på at understøtte initiativer og udviklingsprojekter, og medfinansieringen af fondsstøttede projekter forudsætter såvel en ekstern som en kommunal medfinansiering. Partierne er enige om at fortsætte den retning, der blev aftalt i budgetaftalen for 2021, med en indledende dialog med fonde, herunder Den Danske Naturfond og Danmarks Grønne Fremtidsfond, om mulig finansiering af naturmæssigt relevante projekter langs kystbåndet som f.eks. Nordsøstien og sammenhænge med udpegende områder i kommuneplanen. Investeringer og opkøb af naturarealer skal have et naturmæssigt og rekreativt formål og også bidrage til at

skabe naturkorridorer, der forbinder landskabet i Norddjurs og dermed øge turisme, rekreation og biodiversitet samt klimaindsatser. I denne strategi indgår såvel opkøb som strategisk partnerskab med private lodsejere og der afsættes i budgettet 5 mio. kroner årligt som indtægt bl.a fra medfinansiering af fonde og herunder Den Danske Naturfond og Danmarks Grønne Fremtidsfond.

Landsbyfornyelse

Til medfinansiering af landsbyfornyelse afsættes 6 mio. kr. i 2022 og 4 mio. kr. i hvert af årene 2023-25 under anlæg. De 4 mio. kr. i 2022 og de 3 mio. kr. årligt i overslagsårene er prioriteret til nedrivning, heraf kompenseres kommunen med 2,4 mio. kr. i 2022 og 1,8 mio. kr. årligt i de efterfølgende år. De øvrige 2 mio. kr. i 2022 og 1,0 mio. kr. i hvert af overslagsårene er prioriteret til øvrig landsbyudvikling.

Partierne er enige om, at områdefornyelse af Trustrup samt klima- og områdefornyelsesprojekter i Trustrup og Allingåbro kan indeholde medfinansiering fra denne pulje.

Desuden er der afsat 2 mio. kr. til trafiksikkerhed, herunder fartnedsættende foranstaltninger i kommunen i 2022 som f.eks. etablering af nødvendige fodgængerovergange og nedsættelse af hastigheder til 40 km. i kommunens landsbyer.

Kultur, fritidsliv og outdoor

Partierne er enige om at afsætte midler for 0,3 mio. kr. årligt til at fortsætte "Bevæg dig for livet" etape 2 i 2022 og 2023.

Samtidig afsættes der 2 mio. kr. i 2022 til outdoor-investeringer og -vedligeholdelse, der er en fortsættelse af de initiativer, der blev igangsat i budget 2021. Med outdoor menes også legepladser og andre aktivitetssteder for børn og unge ved både skole og dagtilbud. Bevillingen øges således med 1,2 mio. kr. i 2022. De øgede anlægsmidler skal desuden sikre, at der opstilles flere badebroer på kyststrækningen bl.a. i Grenaa og Fjellerup med understøttelse og opstilling samt GIC outdoor, Auning aktivitetspark, renovering af bolværker samt anlæg af anløb af mindre både i Grenaa-åen. Der er samtidig afsat 0,5 mio. kr. årligt til øget service på strande, i naturen og i byer. Midlerne skal også dække opsætning og nedtagning af nye badebroer.

Corona har betydet, at brugen af naturområder er steget betydeligt hos mange. I Norddjurs ses det blandt andet tydeligt ved Fornæs, Sangstrup, Udbyhøj, Rygårde men også flere andre steder. Partierne er enige om at etablere og forbedre parkeringsmulighederne på nogle af de steder, der har mange besøg. Der afsættes en pulje på anlæg på 2 mio. kr. til parkering, skiltning og stier.

I 2022 afsættes 0,150 mio. kr. til fortsættelse af arbejdet med Fjellerup- Skovgårde stien samt undersøgelse af muligheden for at Nordsøstien kan følge kysten direkte mellem Fornæs og Gjerrild Nordstrand.

Emnet omkring outdoor skal også ses i sammenhæng med eventuelle ekstra VIA uddannelsespladser, herunder stiadgange, mv. i Grenaa og Auning, idet investeringer i videregående uddannelsespladser også finansieres af afsatte midler til formålet, adgang til letbanen i Grenaa og adgangen fra Skovskolen til Auning med udgangspunkt i de eksisterende stier.

Af puljen til outdoor prioriteres legeplads ved anlægget i Grenaa.

På driften afsættes 0,1 mio. kr. årligt til øget service på boldbanerne.

I forlængelse af budgetaftalen fra 2021 afsættes der 3 mio. kr. til halinvesteringer i 2022. Samtidig afsættes der en pulje på 8 mio. kr. i 2023 og 4 mio. kr. i 2024 til større halinvesteringer. Herudover sikres en nødvendig investering i nyt tag med 4 mio. kroner på Grenaa Idrætscenter.

Puljen er afsat i 2023 og 2024 under hensyntagen til de nuværende høje priser på byggeri, og partierne er enige om, at projekterne skal gentænkes, hvilket vil være en politisk opgave for den nye kommunalbestyrelse. Desuden omfatter flere af de kendte og i øvrigt forventede udvidelser af halkapaciteten en kommunal garantistillelse, der medfører omfattende deponering af kassebeholdningen i Norddjurs Kommune. Aftalepartierne lægger vægt på, at der arbejdes ud fra en strategisk og helhedsorienteret tilgang, men også at der lægges vægt på, at udvidelser af den nuværende halkapacitet også indeholder en mangfoldighed af andre muligheder end den traditionelle idrætsaktivitet i hallerne. Dette arbejde er forankret i Kultur- og fritidsudvalget.

Partierne er enige om at styrke fritidslivet og kulturen. Der afsættes derfor en pulje til kultur på 0,6 mio. kr. i 2022 og 0,4 mio. kr. i årene 2023, 2024 og 2025. Puljen skal understøtte emner som eksempelvis genstart af Kulturskolen efter Covid-19, afskaffelse af gebyr på naturaktiviteter, og en covid-19 pulje til kulturinstitutioner. Der afsættes ligeledes en pulje til idræt på 0,3 mio. kr. årligt. Der målrettes 0,1 mio. kr. af puljen i to år til eliteidrætten.

Der afsættes desuden 0,1 mio. kr. i 2022 og 2023 til en kunstpulje.

På anlæg er partierne enige om at afsætte 0,975 mio. kr. på anlæg til forprojekt for udvidelse af Pavillonen, samt 0,450 mio. kr. på driften i 2023 og 2024 til ansøgning om forlængelse af bevillingen til netværksspillested.

Samtidig afsættes der et årligt tilskud på 0,05 mio. kr. til Verdensballetten på Sostrup Slot.

Gennemgang af skilte, byinventar, træer, biodiversitet og vedligeholdelse af bede. Partierne er enige om, at kommunens skilte, byinventar skal gennemgås og fornyes/fjernes. Desuden skal kampagnen "Vild med Vilje" også rumme vedligeholdelse og nyplantning af bede og byrummene, der respekterer havekultur samtidig med at beplantningen fremmer de biodiverse formål. Dette skal ses i sammenhæng med puljen til parkering, skiltning og stier.

Miljømæssig bæredygtighed

I budgetaftalerne for 2020 og 2021 blev der skabt politisk grundlag for, at Norddjurs Kommune som grøn kommune går foran i grønne og bæredygtige løsninger på natur, klima, energi ressourceforbrug og dermed understøtter de nationale målsætninger og understøtter FN's verdensmål om klima og bæredygtighed.

Klima

Der arbejdes videre med de initiativer, som tidligere er igangsat herunder udarbejdelse af en revideret klimahandlingsplan, den statslige havplan, "Vild med vilje" og andre initiativer, som blev igangsat med de tidligere budgetaftaler.

Med budgetskiten for 2022 markeres der, at Norddjurs Kommune ønsker at være i front på klimasikring. Aftalepartierne vil således deltage i DK2020 og søge om at indgå i det fælleskommunale klimainitiativ i Region Midt. Samtidig igangsættes arbejdet for alvor med klimaprojektet mod havvand i Grenaa by, hvor Norddjurs Kommune med tilskud fra Realdania arbejder med projektet "Grenaa - næse for vand" i tæt dialog med Grenaa Havn, Aqua Djurs, borgere og øvrige relevante parter. Der er afsat 0,5 mio. kr. årligt i 3 år fra 2022 til klimasikring, hvoraf 1 mio. kr. er reserveret til projektet "Grenaa - næse for vand". Realdania støtter projektet med yderligere 1 mio. kr. Projektet "Grenaa - Næse for vand" er forankret i det tværgående §17 stk. 4 udvalg vedr. klima, som påbegynder arbejdet i efteråret 2021. I arbejdet indgår en indsats for statslig finansiering af sluseanlæg.

Projektet om Coast to Coast afsluttes i 2022, og der er afsat 0,860 mio. kr. i 2022 og en indtægt i 2023 på 1 mio. kr.

Der afsættes en pulje til byfornyelse og klima i Allingåbro. Puljen er på 2 mio. kr. i 2023. Heraf forventes 1 mio. kr. medfinansieret af eksterne midler.

Bæredygtig transport

Der afsættes i denne budgetskitse 1,080 mio. kr. i 2022, 2,155 mio. kr. i 2023 og 1,080 mio. kr. i 2023 til etablering af el-ladestandere ved kommunale bygninger. Partierne er enige om, at mulighederne for at opstille el-ladestandere til el-biler følges tæt, herunder den nationale lovgivning på området. Dialog med de forskellige parter, herunder private opstillere fortsættes. Der arbejdes med en synlig skiltning i forhold el-ladestandere.

Med afsæt i den vognparkanalyse, der blev politisk behandlet i februar 2021, er der politisk enighed om at der udarbejdes pejlemærker i 2022 for omstillingen af kommunens varebiler og minibusser, herunder muligheden for at stille krav om CO2-udslip, energimærke mv. Pejlemærkerne for varebiler og minibusser vil blive fremlagt politisk inden udgangen af 2022. Herefter vil der således være målsætninger for hovedparten af kommunens vognpark - både personbiler samt varebiler og minibusser, men ikke de tungeste køretøjer.

Der er på anlæg afsat 0,150 mio. kr. årligt i perioden 2022-2025 til mobilitetsfremmende aktiviteter. Disse kan prioriteres til blandt andet elcykler.

Der afsættes 0,5 mio. kr. årligt til flere busafgange mellem Ebeltoft og Grenaa (bus 351) samt kortere transporttid til 10 klassestilbud og ungdomsuddannelser fra den vestlige del af Norddjurs Kommune.

Norddjurs i udvikling

Norddjurs Kommune har fortsat et efterslæb på det tekniske område. Der fastlægges derfor med denne aftale et basisbeløb på væsentlige områder, der dels er lovpligtige og dels nødvendige. Følgende basisinvesteringer er aftalt:

Basisinvesteringer

- Der afsættes årligt 10 mio. kr. til vejvedligeholdelse og asfalt.
- Det skal sikres, at asfaltarbejde ved strande og naturområder er asfalteret om foråret.
- Der afsættes 4 mio. kr. i 2022, og 1,4 mio. kr. årligt i 2023 og 2025 til broer og bygværker
- Der afsættes årligt 10 mio. kr. til bygningsvedligeholdelse.
- Der gennemføres en renovering af lejeboliger i Fredensgade i Grenaa for 1,5 mio. kr.
- Der afsættes 7 mio. kr. samlet set i 2022-2025 til dokning og vedligeholdelse af færger
- Ny hjemmeside, hvor der afsættes 0,3 mio. kr. i 2022
- Kloakseparering i kommunale ejendomme for 0,7 mio. kr. årligt i 2022 og 2023
- Belysningsplan på 4 mio. kr. i hvert af årene 2022 og 2023 og 2 mio. kr. i hvert af årene 2024 og 2025. Partierne er enige om, at belysningsplanen for omlægning til LED Gadelys tages op til politisk drøftelse i fagudvalget i 2022 med henblik på en drøftelse af eventuelle justeringer af planen i en ny valgperiode.
- Digital udvikling og KOMBIT projekter for 2 mio. årligt
- IT-infrastruktur for 6,6 mio. kr. i 2022, 3,3 mio. kr. i 2023, 0,9 mio. kr. i 2024 og 1,1 mio. kr. i 2025.
- Midler til den kommunale andel af vedligehold på pleje-, ældre- og øvrige bosteder. Der afsættes 0,7 mio. kr. i 2022, 0,8 mio. kr. i 2023, 0,6 mio. kr. i 2024 og 0,7 mio. kr. i 2025.

- Brandsikkerhed i kommunale bygninger, der afsættes 3,5 mio. kr. i 2022 og 1 mio. kr. i 2023, 0,5 mio. kr. i 2024 og 1,5 mio. kr. årligt i 2025.

Derudover igangsættes yderligere initiativer til at understøtte udviklingen af Norddjurs Kommune

Trafik, parkering mv. herunder strategiske investeringer i infrastruktur

Med Kattedgatcentrets strategiske udbygning samt den stigende trafik med færgerne til og fra havnen i Grenaa, er partierne enige om, at der er behov for at undersøge muligheden for at etablere yderligere parkeringsmuligheder på Sydhavnen. Partierne er samtidig enige om, at det skal ses i sammenhæng med udviklingsplanerne for Sydhavnen.

Partierne er enige om fortsat at understøtte lufthavnen, og efter en vanskelig økonomisk periode som følge af Covid-19 er der endvidere fokus på, at der kan være behov for en eventuel kapitaltilførsel.

Partierne er samtidig enige om, at der skal igangsættes en dialog med lokalbefolkningen i forhold til de nye planer i infrastrukturforliget omkring linjeføringen omkring Trustrup.

Infrastrukturforliget er en forbedring, men ikke en fuldkommen styrkelse af infrastrukturen til Grenaa og Grenaa Havn. Der arbejdes derfor på at forbedringerne fremrykkes, at omfartsvejene sikres at blive 2+1 og at der gennemføres forundersøgelse for 2+1 af de strækninger frem til Grenaa, der endnu ikke er med i forliget, men kan finansieres via de ikke disponerede 3,5 mia. statslige kroner til forbedring af infrastrukturen til yderområderne.

Forligspartierne mener der nu skal planlægges og undersøge grundlaget for at 2+1 vejen fra til Grenaa kan forbindes med den statsligt finansierede Kattedgatvej til Grenaa Havn.

Der afsættes 2 mio. kr. i 2022 til en pulje til cykelstier. Der afventes tilbagemelding på den ansøgning, der er indsendt til den statslige cykelstipulje. Cykelstierne prioriteres i den rækkefølge, der fremgår af tidligere budgetaftaler med Fuglsang som 1. prioritering, (som forventes at have en samlet anlægsudgift på 3,3 mio. kr. og hvortil der er søgt om statslig medfinansiering på 50%) og Bønnerup som 2. prioritering.

Partierne er enige om at afsætte 1 mio. kr. til forbedring af overgang over letbanen ved Trustrup Station.

Udvikling af studiemiljø og levende bymidte i Grenaa

Forligspartierne anerkender det tværgående samarbejde i Uddannelsesforum og de anbefalinger der er givet i afrapporteringen omkring uddannelsesforum.

Partierne er samtidig enige om at understøtte Norddjurs Kommune i forhold til at udvikle campusspor med afsæt i regeringens målsætning om at placere uddannelsespladser lokalt.

Målet er, at der kan etableres en afdeling af videregående uddannelser i Grenaa med et attraktivt uddannelses- og bomiljø til voksne unge. Desuden er målet at fortsætte arbejdet med den attraktive bymidte i Grenaa. Kommunalbestyrelsens beslutning om køb af Nytorv skal ses i den sammenhæng og indgå i oplægget.

Der skal fremlægges et oplæg til proces for økonomiudvalget og kommunalbestyrelsen i første kvartal af 2022. Der skal i processen lægges vægt på en bred involvering af relevante interessenter for de to spor etablering af videregående uddannelsesmiljø og en attraktiv bymidte og sammenhængen mellem disse. Der afsættes i budget 2022 0,250 mio. kr. til et forløb med rådgivere i 2022. Der skal endvidere aftales en politisk styregruppe med afsæt i økonomiudvalget og relevant eksternt repræsentation. Samtidig afsættes

der allerede nu en reserveret pulje på 0,5 mio. kr. i 2022, 2 mio. kr. årligt i 2023 og 2024 til en eventuel om- og udbygning.

Erhvervs- og arbejdsmarkedsinitiativer

Aftalepartierne er enige om, at tilskud til DM i Vildtmad på det Grønne Museum placeres varigt på budgettet med 0,125 mio. kr. årligt. Beløbet er bevilget på særskilt sag i økonomiudvalget og kommunalbestyrelsen i juni 2021.

Der afsættes 0,5 mio. kr. årligt i 2022 - 2025 til fortsættelse af indsatsen omkring styrket UU indsats (vejledning, erhvervspraktik mm) samt midler til en praksiskonsulentordning, der skal understøtte den helhedsorienterede indsats på arbejdsmarkedsområdet.

Endvidere forhøjes erhvervs- og arbejdsmarkedsrådets pulje med 0,8 mio. kr. i 2022 og 0,3 mio. kr. i overslagsårene til eks ungeindsatser, iværksætterindsatser og samarbejde med erhvervsforeninger. Iværksætteri og erhvervsamarbejde skal ses i forlængelse igangsatte initiativer samt ungeindsatser.

Der afsættes endvidere 0,5 mio. kr. på anlæg til udvikling af virtuelt jobcenter i 2022.

Lystbådehavne

Partierne er enige om i samarbejde med Grenaa Lystbådehavn at etablere en dækmole, for at skabe bedre vilkår for etablering af husbåde i havnen, der er indtil videre afsat 3,3 mio. kr. i kommunal medfinansiering. Der lægges en samlet sag frem til politisk behandling. Der søges ekstern finansiering fra havnepuljen i den statslige infrastrukturaftale.

Der afsættes ligeledes en pulje på 1 mio. kr. til eventuel støtte til mole ved Udbyhøj Lystbådehavn indenfor lovgivningens rammer.

Turisme og oplevelse i Norddjurs Kommune

For at skabe udviklingsmuligheder i arealerne omkring Enslevgården i Grenaa, er aftalepartierne enige om at arealet gøres klart til potentielle turisme- og rekreative formål. Aftalepartierne afsætter således 1,826 mio. kr. til nedrivning af Enslevgården og etablering af toiletbygning, madpakke- og opholdsmuligheder med høj tilgængelighed, der vil muliggøre at områdets rekreative muligheder kan udvikles og benyttes til forskellige formål, herunder, outdoor-aktiviteter, overnatning, friluftsliv, golf, kano og bådaktiviteter m.v. Der vil efterfølgende være en lokalplanproces med henblik på en sammenhængende plan for områdets anvendelse.

Aftalepartierne er enige om at afsætte 6 mio. kr. i udgifter og 4 mio. kr. i indtægter til realisering af "Fjellerup Strandliv" i samarbejde med eksterne samarbejdspartner og investorer.

Partierne er enige om at afsætte i alt 0,75 mio. kr. over 3 år til reovering af mølledelen på Baunhøj Mølle.

Øget HR-understøttelse

Partierne er enige om at understøtte udviklingen af trivsel og understøttelse for ledere og medarbejdere. Der prioriteres derfor midler til ansættelse af en medarbejder på 0,6 mio. kr. Med afsæt i budgetanalysen for HR prioriteres for det første understøttelse af ansættelsesmæssige opgaver i forhold til organisationen, fremtidige rekrutteringsbehov, netværk og tværgående samarbejder. For det andet prioriteres opgaven omkring trivsel og samarbejde med bredt og aktivt virke på arbejdspladser lokalt. For det tredje afsættes midler til at øge kompetenceudviklingspuljen med 0,3 mio. kr. årligt i 2022 og 2023 for yderligere understøttelse af kompetencer hos medarbejdere.

Byggemodning/udstyknig - strategiske opkøb af arealer og ejendomme og kapitalindskud

For at understøtte den positive udvikling, som Norddjurs Kommune i øjeblikket oplever på byggerier, er der i budget 2022 afsat midler til byggemodning/køb af areal. Der er ligeledes afsat midler til kapitalindskud i almene boliger. Der er således en vis fleksibilitet mellem de afsatte puljer i forhold til strategiske erhvervelser, opkøb af jord til byggegrunde, almene boliger mv. Den positive udvikling med eksterne bevillinger forventes således at fortsætte i de kommende år.

- Der byggemodnes blandt andet i Auning, hvor etape 1 er færdiggjort i 2021, mens etape 2 gøres færdig i 2022. Der er afsat 4 mio. kr. i 2022 til færdiggørelse af etape 2.
- Der er afsat et samlet beløb på 18,6 mio. kr. i 2022 og 2023 til byggemodning til Vester Hesseldal i Grenaa.
- Endelig er der afsat en pulje på 2,5 mio. kr. i 2022 og 2023 til færdiggørelse af byggemodninger og arealerhvervelse, i 2024 og 2025 stiger beløbet til 2,8 mio. kr.
- Der er i budgettet forventet indtægter fra salg af grunde for i alt 19,9 mio. kr. i perioden 2022-2025.
- Aftalepartierne er enige om, at der afsættes 2,5 mio. kr. i 2022, 2 mio. kr. i 2023 som kapitalindskud til nye almene boliger i Auning og Grenaa. Samtidig afsættes der 0,4 mio. kr. til alment boligbyggeri på Anholt.
- Partierne er enige om at der rejses en sag i fagudvalget med en belysning af mulighederne for udstykning til beboelse i Ørum.
- Aftalepartierne er enige om at afsætte yderligere 0,5 mio. kr. årligt til at styrke byggesagsbehandlingen, herunder også at fastholde muligheden for en fortsat indsats med køb af privat bistand.
- Aftalepartierne er enige om at afsætte 0,3 mio. kr. i hvert af årene til at fjerne byggesagsgebyr på erhvervsager.

Uddannelsesinstitutioner

Skovskolen er en vigtig uddannelsesinstitution i Norddjurs, som indgår i udviklingen af "Det Grønne" som et strategisk indsatsområde for erhvervs- og turismeudviklingen i Norddjurs Kommune. For at støtte op om Skovskolens udvikling og udbygning prioriterer aftalepartierne, at der i lighed med sidste års budget afsættes et beløb. Der afsættes 5 mio. kr. i 2022 og 1 mio. kr. i 2023. Der arbejdes med at understøtte forskellige spor, herunder den infrastrukturelle udvikling af og omkring skolen, etablering af boliger for voksne unge.

I tæt dialog med Skovskolen og Løvenholmfonden belyses muligheden for at etablere et stianlæg for at sikre bedre forbindelse mellem Auning og Skovskolen, og skabe rekreative muligheder for borgerne i Auning. Stiforbindelse søges forlænget til Porsbakkerne. Samtidig renoveres vejadgangene syd for Auning i retning mod Skovskolen til gavn for hele området.

Endelig er der samtidig fokus på fortsat at mobilisere samarbejdet med Skovskolen i forhold til kommunens institutioner i form af skoletjeneste, mv. Men også i forhold til at skabe kontakt mellem Skovskolen og andre eksterne institutioner i området. Skovskolens afdeling på Sjælland har et samarbejde med FGU i Nordsjælland om forløb for unge, og er interesseret i at lave et tilsvarende forløb med unge på Djursland.

Beredskabsgård i Grenaa

Det er aftalt, at Beredskabsgården i Grenaa moderniseres og renoveres for et samlet beløb på 18,2 mio. kr., hvor 12,5 mio. kr. afsættes i 2023 og 5,7 mio. kr. i 2024.

Anholt færgeren - klimaforbedringer

Partierne er enige om at der søges om midler fra den statslige pulje til klimasikring af kommunale færger på 50 mio. kr. i 2022. I anlægsbudgettet afsættes 0,5 mio. kr. i både udgift og indtægt til klimaforbedringer på Grenaa Anholt færgeren, da projektet forudsætter statslig finansiering for at kunne gennemføres.

Letbaneoverskæring ved Grenaa station - undersøgelse af shared space ved Grenaa Station

Der er afsat 0,170 mio. kr. til en undersøgelse af mulighederne ved letbane overgang ved Grenaa Station.

Finanslov 2022 og andre ændringer af forudsætningerne

Der er desuden enighed om, at partierne i denne aftale mødes og supplerer og udbygger denne aftale, når der er indgået en finanslovsaftale.

Hvis der efter budgetvedtagelsen er væsentlige ændringer af de økonomiske budgetforudsætninger, herunder provenu ved skattesanktion, er partierne enige om at mødes og tage stilling hertil.